

UNIVERZA V LJUBLJANI
VETERINARSKA FAKULTETA
Klinika za reprodukcijo in velike živali
Gerbičeva ulica 60
1000 Ljubljana

NAVODILA ZA VARNO DELO NA TERENU IN PRI STIKU Z ŽIVALMI

(vključno z delom z domačimi in prostoživečimi živalmi)

Navodilo izdelal:

Prof. dr. Janko Mrkun
Izr. prof.dr. Ožbalt Podpečan
Prof. dr. Modest Vengušt in
s sodelovanjem Davida Šučurja, dipl. varn. inž.

Navodilo sprejel interno za KRVŽ:
prof. dr. Janko Mrkun, predstojnik

Datum uveljavitve na Kliniki za reprodukcijo in velike živali:
1.08.2025

UPORABA:

Namenjeno zaposlenim, ki med drugim opravljajo delo na terenu

Namenjeno zaposlenim, ki opravljajo delo z živalmi, ki je povezano z različnimi stopnjami tveganja.

Vodje

Dogovor o skupnih varnostnih ukrepih

Nadzor nad opravljanjem delu

1. DELO NA TERENU

Za delo na terenu se šteje vsako delo, ki ni v delodajalčevih prostorih oziroma stalni lokaciji. Delo na terenu obsega vse aktivnosti, ki se izvajajo izven prostorov delodajalca.

To vključuje:

- a) organizirano in nadzorovano okolje, kjer organizator dela narekuje smernice (npr. gradbišče, športna dvorana, hipodrom, skladišča, ipd.);
- b) delno nenadzorovano okolje, kjer organizator težje narekuje vse smernice (maneža, hlev, obore, izpusti, ipd.)
- c) naravno oz. nenadzorovano okolje (gozd, travnik, močvirja, pobočja rek, stoječe in tekoče vode, hribi, gore, jame, ipd.).

Ne glede na prejšnji odstavek, mora biti delavec seznanjen s tveganji in varnostnimi ukrepi pred pričetkom dela na terenu. Delavec se z osnovnimi smernicami seznani na rednih ali izrednih izobraževanjih s področja varstva pri delu. Na podlagi pridobljenega znanja mora delavec načrtovati delo na terenu predvsem z vidika preventivnih ukrepov, osebne varovalne opreme ter razmisliti o opremi, s katero bo bolj varno izvedel nalogo.

1.1 Nenadzorovano in delno nenadzorovano okolje:

Delo v takem okolju smejo opravljati samo osebe, ki imajo primerno izobrazbo in so opravili izobraževanje iz varstva pri delu v takšnih okoljih, imajo primerno zaščitno opremo za varno delo in so ustrezno cepljeni proti boleznim, skladno s programom cepljenja, ki se nahaja pri delodajalcu.

Delavec, ki izvaja delo na terenu predhodno preveri stopnjo tveganja, ki izhajajo iz nenadzorovanega in/ali delno nenadzorovanega okolja, kot npr.:

- Tveganje zaradi padcev predmetov oziroma nenadzorovanih premikov živali, rastlin ali njihovih delov oziroma drugih snovi, ki lahko ogrozijo varnost in zdravje delavca pri delu.
- Tveganje zaradi zdrsa na spolzkih, neravnih tleh, skritih lukenj v tleh, ipd..
- Tveganje zaradi padca v vodo (močvirja, delo ob stoječih in tekočih vodah) in s tem povezanih posledic.
- Tveganje zaradi napada drugih živali.

Delavec ima pravico odkloniti delo, če presodi, da je to delo prenevarno oziroma če oceni, da obstaja povečana neposredna nevarnost, da bi njegovo opravljanje lahko ogrozilo zdravje delavca ali če obstaja tveganje za hujšo poškodbo pri delu ali celo ogroža življenje delavca.

2. DELO Z ŽIVALMI NA TERENU

2.1 Delo z domačimi živalmi

a) Prisotnost lastnika

Obravnava živali na terenu je dovoljena izključno ob prisotnosti lastnika oz. skrbnika živali, razen v izjemnih primerih, ko odgovorna oseba presodi, da je mogoče delo varno opraviti brez njihove prisotnosti.

b) Sodelovanje lastnika

Lastnik oz. skrbnik živali mora aktivno sodelovati pri obravnavi v skladu z navodili strokovnega osebja.

c) Dostop drugih živali

Dostop drugih živalih (iste ali druge vrste) do delavca mora biti praviloma fizično onemogočen. V primerih, ko to ni izvedljivo (npr. skupinska obdelava kot je cepljenje in podobno) mora biti delavec seznanjen s povečanim tveganjem.

č) Stanje živali

Živali, ki kažejo znake vznemirjenosti, agresije ali hude prestrašenosti, se ne obravnava brez predhodne strokovne ocene veterinarja in ustreznih ukrepov za zagotavljanje varnosti (sedacija, fiksacija). Doziranje in aplikacija pomirjeval mora potekati v skladu z zahtevami veterinarske stroke ter ob upoštevanju navodili proizvajalca.

d) Fiksacija

Uporaba fiksacijskih sredstev (jermeni, verige, objemke, nagobčniki, nosna zanka, ipd.) se mora potekati skladno z zahtevami veterinarske stroke.

2.2 Delo s prostoživečimi živalmi

a) Prisotnost pooblaščenih oseb

Obravnava prostoživečih živali je dovoljena le ob prisotnosti predstavnika krajevno pristojne lovske družine, lovskega inšpektorja (v nadaljevanju lovec) ali skrbnika obore za divje živali.

b) Sodelovanje lovca ali skrbnika obore

Lovec oziroma skrbnik obore mora pri obravnavi aktivno sodelovati v skladu z navodili pooblaščenega veterinarja.

c) Zavarovanje območja obravnave

Območje okoli mesta obravnave živali mora biti fizično ograjeno oziroma ustrezno zavarovano pred dostopom drugih živali in vplivi okolja, z namenom zagotavljanja varnosti ljudi in živali.

č) Uporaba pomirjeval

Doziranje in aplikacija pomirjeval mora biti izvedena v skladu z zahtevami veterinarske stroke ter ob upoštevanju navodili proizvajalca.

d) Fiksacija

Uporaba fiksacijskih sredstev (jermeni, verige, objemke, nagobčniki, ipd.) mora potekati v skladu z uveljavljenimi smernicami veterinarske stroke.

V vseh primerih je obvezna uporaba zaščitne opreme (npr. čelada, zaščitna oblačila, rokavice, ipd.), ustrezne glede na vrsto živali in naravo posega.

3. PRAVICA DO ODKLONITVE DELA

Delavec ima v skladu z Zakonom o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1, 18. člen) pravico **odkloniti delo**, če oceni, da obstaja neposredna nevarnost za njegovo življenje ali zdravje. O tem mora **nemudoma obvestiti odgovorno osebo ali vodjo skupine**.

4. POSTOPEK V PRIMERU NESREČE ALI INCIDENTA

V primeru poškodbe, napada živali ali druge nevarne situacije mora delavec:

- zagotoviti prvo pomoč,
- obvestiti odgovorno osebo
- takoj ko je možno izpolniti obrazec za prijavo nezgode pri delu,
- sodelovati pri analizi dogodka za preprečevanje ponovitev.

5. SODELOVANJE Z ZUNANJIMI ORGANIZACIJAMI

Ob vključevanju zunanjih veterinarskih organizacij v izvajanje del, morajo biti vsi zunanji sodelavci predhodno seznanjeni s tem navodilom, ter se ga dosledno držati, pri opravljanju svojih nalog. Nosilec sodelovanja z zunanjo organizacijo je dolžan zagotoviti, da je seznanitev ustrezno dokumentirana.